

Metody a techniky v sociologii:
obsahová analýza

Michal Peliš

„Obrat k jazyku“ v s-gii

- *interpretativní* teorie (již poč. 20. stol.)

znak – význam – uživatel

- výzkum *symbolické komunikace*
- zejména masová komunikace

Obraz společnosti v dokumentech

Dokument

- noviny, časopisy
- zvukové a filmové záznamy
- umělecká díla
- nápisy na WC

Studium dokumentů

1. **sekundární analýza** dat (jiné výzkumy, statistiky, archivní data)
2. **obsahová analýza** (*content analysis*)
systematický a (často) kvantitativní popis
obsahu komunikace/dokumentu

Základní formy o.a.

- **frekvenční** a. – klasifikace a četnost „textových“ prvků (jevů)
- **valenční** a. – odhaluje hodnocení (+/-/0)
- a. **intenzity** – intenzita hodnocení
- a. **kontingence** – výskyty a souvislosti

jev₁ ---- jev₂

Př.1: Proměny pohlaví v nejčtenějších periodikách

Postup – hlavní body:

1. **Co** sledovat (jev)
2. **Kde** sledovat (médiu) – nutná znalost média (mluvčí i příjemce)
3. **Jak** sledovat (kódovat) zvolený jev

Scott, J.E. – Franklin, J.L. (1972) The changing nature of sex references in mass circulation magazines. *Public Opinion Quarterly*, 36, pp. 80-86.

Př.2: Veřejné mínění

1. klíčová slova
2. četnost klíčových slov
3. kontext klíč. slov (+,-,0)
4. další analýza:
 - intenzita
 - kontingence

Laswel et al. (1949) *Language of Politics: Studies in Quantitative Semantics*. New York: G.W. Stewart.

Příklady využití

- „*spam* filtr“ a propaganda
- Sociolingvistika (jazykový kód a příslušnost ke skupině)
- Právo a politologie (analýza argumentace)
- Kriminalistika

Čmejrková, S. – Hoffmannová, J., eds. (2003) *Jazyk, média, politika*.
Praha: Academia.

Nevýhody o.a.

- časově náročné
- zatíženo chybami badatele (interpretace a překlad)
- problém s automatizací („text mining“)
- situace a „její“ význam
- projekční otázky